

संसत्त-निज्जुत्ति

प्रधान संपादकः

प० पू० आ० भ० श्री० विजय विक्रमसूरिः

सम्पादकः

श्रीमान् ज्ञानचन्द्रः

प्रेरकः

प० पू० पं० प्र० श्री नवीनविजयजी गणीवर शिष्य
मुनिप्रवर श्री हिरण्यप्रभविजयजी म०

प्रकाशकः

श्री लब्धिसूरीश्वरजी स्मारक संस्कार केन्द्र
मुम्बापुरी

प्रकाशक:—

श्री लब्धिसूरीश्वरजी स्मारक संस्कार केन्द्र; बीरला मेन्शन,
प्रार्थना समाज, बम्बई—४; की ओरसे
श्रीमान् कस्तुरचंद बी० जव्हरी, प्रधानमंत्री.

सर्वाधिकार सुरक्षित

श्री लब्धिसूरीश्वरजी स्मारक संस्कार केन्द्र

प्रथम संस्करण सन् १९६५

विक्रम संवत् २०२२

मुद्रक :—

बलदेवदास

संसारप्रेस, संसार लिमिटेड,
काशीपुरा; वाराणसी.

प्रधान संपादकीय

निवेदन

श्री मूर्तिपूजक श्वेताम्बर जैन सम्प्रदाय निर्युक्ति, चूर्णि, भाष्य, टीका सहित आगम को मान्य मानता है। आगम-साहित्य गहन होने से उनपर पहले निर्युक्तियाँ लिखी गयीं, फिर निर्युक्तियों को स्पष्ट करने के लिए चूर्णि और फिर भाष्य और टीकाएँ। पू० आचार्य कुलमंडन सूरिजी ने आगम को स्पष्ट रूप में समझने के लिए विचारामृत-संग्रह में निर्युक्ति, भाष्य, संग्रहणी चूर्णि पंजिकादि का आश्रय लेने का विधान किया है।

आवश्यक सूत्र की निर्युक्ति में पू० श्रुतकेवली भद्रबाहुस्वामी म० ने निर्युक्ति की परिभाषा इस प्रकार बतायी है :

णिज्जुत्ता ते श्रुत्था जं वद्धा तेण होइ णिज्जुत्ती
तह विय इच्छावेइ विभासिउं सुत्त परिवाडी ॥ ८८ ॥

१० निर्युक्तियाँ पू० श्रुतकेवली भद्रबाहु स्वामी जी म० की हैं—(१) आवश्यक (२) दशवैकालिक (३) उत्तराध्ययन (४) आचारांग (५) सूत्रकृतांग (६) दशाश्रुतस्कंध (७) कल्पसूत्र (८) व्यवहार (९) सूर्यप्रज्ञप्ति (१०) ऋषिभाषित।

इनमें सूर्यप्रज्ञप्ति तथा ऋषिभाषित की निर्युक्तियाँ अब उपलब्ध नहीं हैं। इनके अतिरिक्त ३ निर्युक्तियाँ और हैं : (१) पिंडनिर्युक्ति (२) ओषनिर्युक्ति तथा (३) संसक्त निर्युक्ति।

प्रस्तुत ग्रंथ जो आपके हाथ में है वह संसक्त निर्युक्ति है। इस निर्युक्ति में स्वयं कहा गया है कि, यह दूसरे पूर्व पर आवृत है। द्वादश अंगों का

बारहवाँ अंग दृष्टिवाद अब लुप्त हो गया है। उसमें पूर्व १४ थे। और, उनमें से यह निर्युक्ति दूसरे पूर्व अग्राणीय पर आधारित है। समूर्च्छित जीवों की उत्पत्ति, किन परिस्थितियों में होती है, इसका विवेचन इस निर्युक्ति में किया गया है तथा बताया गया है कि, कैसा भोज्य पदार्थ जैन-साधु को स्वीकार्य होता है। इसमें यह भी बताया गया है कि, कैसा भोज्य पदार्थ जैन-साधु को अस्वीकार्य हो जाता है। प्रस्तुत ग्रन्थ में नेपाल, द्राविड तथा सौराष्ट्र देश के नाम भी आये हैं।

अभी तक यह संसक्त निर्युक्ति अप्रकाशित रही। मुझे इसकी एक प्रेस-कापी विद्या-विनोद श्री ज्ञानचन्द्र जी के पास मिली। आशा है, जैन-जगत इसे स्वीकार करेगा और जैन संस्कारों से अपरिचित लोग इसे देखकर यह अनुमान लगा सकेंगे कि, जैन-समुदाय जीव-दया अथवा अहिंसा का पालन कितनी जागरूकता से करता है।

आचार्य विक्रमसूरि,

પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત

શ્રી૦ વિજય લલ્લિસૂરીશ્વરજી મહારાજ

ગુજરાતના બાલશાસન ગામે પિતા પિતાંબરદાસ અને માતા મોતીબાની કુલે જન્મ્યા પુત્ર લાલચંદ । પૂ૦ ગુરુદેવ સદ્ધર્મસંરક્ષક કમલસૂરીશ્વરજી મહારાજના સદુપદેશે, જિનના અનુપમ માર્ગે વિચરી, મુનિ લલ્લિવિજય નામે જૈન આલ્મમાં વિલ્યાત થયા । અપૂર્વ ગુરુશુશ્રૂષા કરી અથામ જ્ઞાનાર્જન કર્યું । જ્ઞાન અને ત્યાગના ઉપાસકે પૃથ્વી પરિક્રમા શરૂ કરી; અખિલ ભારતનાં ગામડે ગામડે ફરી જિનનો સંદેશો પહોંચાડ્યો । અર્હિસાના આ દૈવી દૂતે પંજાવમાં, મુલ્તાનમાં કસાઈઓના ક્રૂર પાપ છોડાવ્યા । સત્ય સિદ્ધાંતના અજોડ પ્રેમી, તે મહાપુરુષે નાસ્તિકો સામે, પરમતવાદી સામે સિંહગર્જના કરી, મૌતિકવાદની ભૂતાવલમાં ભૂલા ભમતા જીવોને મેઘગંભીર નાદે દેશના આપી અધ્યાત્મના અમૃત પાયા । વિલાસના વિકારી યુગમાં “પિયા જિન પડત નહીં ચૈન” બોલનાર યુવકોને ભક્તિરસનાં અપૂર્વ લજાનાસમ કાવ્યવારસો આપ્યો ।

અતિ ઉચ્ચ પ્રકારની નમ્રતા અને સિદ્ધાંત પ્રત્યેની એકનિષ્ઠા નિહાલી ગુરુદેવે વિ૦ સં૦ ૧૯૮૧ માં છાણી ગામે (ગુજરાત) આચાર્યપદથી વિભૂષિત કર્યા ।

પૂ૦ આચાર્યદેવશ્રી વિજયલલ્લિસૂરીશ્વરજી મહારાજે અધ્યાત્મ સંસ્કૃતિના પ્રચારાર્થે અનેક પુરુષાર્થ કર્યા । સરસ્વતીના પરમ ઉપાસકોને હિન્દી-ગુજરાતી-ઉર્દુ-પંજાબી સાહિત્યનો રથસાલ આપ્યો । છેલ્લે મહાકાવ્ય દ્વાદશાર-નયચક્ર ગ્રંથનું સંશોધન-સંપાદન કરી

જગતને એક અત્યુત્તમ ગ્રન્થરત્નની ખેટ ધરી; જેનું ઉદ્ઘાટન ભારતના આજના રાષ્ટ્રપતિ ડૉ૦ સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણનના હસ્તે મુમ્બઈ (દાદર) ખાતે થયું હતું । પૂજ્યશ્રીએ કરેલ શાસનસેવાના કાર્યોની સ્તુતિ-ગુણાનુવાદ માટે કલમ અધુરી જ પડે ।

શાસનની રક્ષા, શાસનની સેવામાં જીવન વીતાવી, જિન-શાસનમાં લયલીન બની અપૂર્વ સમાધિપૂર્વક પૂ૦ ગુરુદેવ વિ૦ સં૦ ૨૦૧૭ માં મુંબઈમાં સ્વર્ગવાસ પામ્યા ।

પૂ૦ ગુરુદેવ વીસમી સદીના અપ્રતિમ અને અજોડ મહાપુરુષ હતા । ગુણાનુરાગ, પરમ મૈત્રીભાવ, અજોડ વિદ્વત્તા અને અપૂર્વ વાદ-શક્તિના સ્વામિ હતા । શાસનના ચરણે અનેક ઉમદા ગ્રંથરત્નોની, વિશાલ કાવ્યોની, સાધનાની જીવંત મૂર્તિસમા શિષ્યોની તૈમણે ખેટ ધરી છે । સૂરિદેવના શિષ્યો જ્ઞાની, ધ્યાની, તપસ્વી, ઉચ્ચ સંયમી અને સિદ્ધાંતના અનેરા પ્રેમી છે ।

જન્મ્યા કર્મથી, જીવ્યા જનકલ્યાણ કાજે, મૃત્યુને ખેટ્યા મોક્ષ કાજે ।

નૂતન આચાર્ય...

શ્રી૦ વિજય જયંતસૂરીશ્વરજી મહારાજ

ગુજરાતના ડભોઈ શહેરે એક ગર્ભશ્રીમંત કુટુંબમાં, પિતા ફુલચંદ-
ભાઈ અને માતા દિવાલીબેનના કુલે જીવણકુમારે જન્મ લીધો ।
મોજશોખ અને વિલાસી વાતારણમાં યુવાનવયમાં પૂ૦ ગુરુદેવ શ્રી૦
વિજય લલિતસૂરીશ્વરજી મહારાજની દિવ્ય દેશનાના અમૃત સરોદો
સમ્મલ્યાયા । યુવાનની દિશા પલટાઈ । જીવનમાં વિરાગના, અધ્યાત્મના
પગરણ મંડાયા । એક ધન્ય દિને બોરસદ મુકામે જઈ પૂ૦ ગુરુદેવનાં
ચરણમાં લયલીન બન્યા । પંચમહાવ્રતનું મંગલ દાન પામી જયંતવિજય
નામે પૂ૦ મુનિ જયંતવિજય મહારાજે ગુરુદેવ પાસે સંસ્કૃત, આગમિક તથા
આધ્યાત્મિક અધ્યયન કર્યું । જ્ઞાનની ભક્તિ, જ્ઞાનીના વચન પ્રત્યે સમ્પૂર્ણ
શ્રદ્ધા, ગુરુદેવ પ્રત્યેની અંતરંગ પ્રીતિ । ગુરુકૃપા અને જ્ઞાન વડે સ્વ અને
પરના આત્મામાં રહેલ ક્ષતિઓને દૂર કરવા પ્રયત્ન કર્યો । યુવાનોને
પ્રતિબોધતા અદ્યતન શૈલીએ કાવ્યો સર્જ્યા । જિનનાં ચરણે આત્માનું તર્પણ
ધર્યું । તપ અને ક્રિયામાં સદા અપ્રમત્ત જિન દર્શને થાક, ભૂલ, તરસ બધું
વિસરે; અને પ્રમુખત્તિમાં લીન બને । આવા પ્રમુખત્ત !

ઉચ્ચ પ્રકારની યોગ્યતા જોઈ પૂ૦ ગુરુદેવે સ્વહસ્તે ઈંડરમાં પંચાસપદ
આપ્યું; અને ક્રમે પંચાસમાંથી ઉપાધ્યાયપદે પ્રતિષ્ઠિત થયા । પૂ૦ ઉપા-
ધ્યાયજી મહારાજ એટલે સદા કાર્યરત, અવધૂત યોગી, ગુરુમાંજ પોતાનું
સર્વસ્વ માનનારા । આજીવન ગુરુકુલવાસમાં રહી ગુરુની ભક્તિથી
આત્માની કમચલિત હરી, નીજાનંદની મસ્તીમાં મહાલી પૂ૦ ગુરુદેવની
ભક્તિ સાથે સમુદાયની સારણા વારણા પળ કરે । સાઠ વર્ષની ઉમરે પણ

જ્યારે તેઓને શ્રુતજ્ઞાનના લખાસમણા દેતાં જોઁ આપણું મસ્તક નમી પડે છે ।

આવા ઉચ્ચ ગુણના સ્વામી પૂ. ઉપાધ્યાય જયંતવિજયજી મહારાજને અને તેમના લઘુ ગુરુબંધુ પૂ. પં. વિક્રમવિજયજી મહારાજને પૂ. આચાર્ય દેવ શ્રી. ભુવનતિલકસૂરીશ્વરજી મહારાજે આચાર્ય પદથી વિભૂષિત કર્યા ।

નૂતન આચાર્ય શ્રી. જયંતસૂરીશ્વરજી મહારાજ યુગયુગ જીવો અને જગતને કલ્યાણનો રાહ બતાવો ।

પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત

શ્રી૦ વિજય વિક્રમસૂરીશ્વરજી મહારાજ

જિનના વેશથી સુશોભિત કાયા, તત્વજ્ઞાની વાણી અને મોક્ષ મોક્ષ
જાંલી રહેલા આ શ્રેષ્ઠ મુનિ છે ।

વડોદરાથી પાંચ માઈલ દૂર છાળી ગામે (ગુજરાત) ભવ્ય જિન મંદિર,
જિનાજ્ઞાનુરાગી શ્રાવકો । તેમાં છોટાલાલભાઈ અને પરસનબેનને સાત
પુત્રો, ત્રણ પુત્રી । પુત્ર નગીનદાસ સંયમના માર્ગે પૂ૦ નવીનવિજય
મહારાજનાં નામે ગુરુદેવની શીતલ છાયામાં વિચરે । સૌથી નાના પુત્ર
બાલુને ચૌદ વર્ષની બાલ્યવયમાં વૈરાગ્ય થયો । પિતાને પળ તૈયાર કર્યો ।
પૂ૦ ગુરુદેવ લલ્હિસૂરીશ્વરજી મહારાજની પાવન છાયામાં ધાનસ્મા આવ્યા;
અને માતાની રજા લઈ સંયમી બન્યા । પિતા મુક્તિવિજય મહારાજ,
પુત્ર વિક્રમવિજય મહારાજ, બંને ગુરુદેવના શિષ્ય બન્યા ।

પૂ૦ મુનિ વિક્રમવિજય મહારાજે દીક્ષાના દિનથીજ જ્ઞાનનો યજ્ઞ
આરમ્ભી દીધો । પુસ્તક અને ગુરુ શિવાય બીજું કંઈ ન ઈચ્છે । ઈચ્છે જ્ઞાન
અને ચિંતન, નિદિધ્યાસન અને ગુરુ આજ્ઞા । સંસ્કૃત, પ્રાકૃત ભાષા મેલવી
તેઓએ અતિ દુર્ગમ ન્યાયમાં પ્રવેશ કર્યો । કુશાગ્ર બુદ્ધિ હોવાથી ન્યાયમાં
નિષ્ણાત બન્યા । શાસ્ત્રવાંચનનો નાદ લાગ્યો । શાસ્ત્ર વાંચે અને આત્મવિમર્શ
કરે । સિદ્ધાંતની નિષ્ઠા અનેરી । ગુરુ અને ગુરુઆજ્ઞા શિવાય બીજું નકામું ।
આવી પ્રબલ માન્યતા । રોમે રોમમાં ગુરુ વસી ગયેલા । શિષ્યને ગુરુ ગમે
પણ આ તો ગુરુદેવનાં હૈયામાં વસી ચુકેલા વિનયી શિષ્ય । પ્રકાંડ વિદ્વત્તા
ઉચ્ચ સંયમ અને જિનાજ્ઞાના સંપૂર્ણ ઉપાસક મુનિ વિક્રમવિજયને પૂ૦
ગુરુદેવે સ્વહસ્તે સિદ્ધક્ષેત્રમાં (પાલીતાણા) પન્થાસપદથી વિભૂષ્યા ।

પૂ૦ પંન્યાસજી મહારાજની અપૂર્વ સાહિત્ય સેવા; કોઈ પળ ગ્રન્થનું સંશોધન સંપાદન કરવા અહોનિશ કલમ તૈયાર; શ્રાદ્ધવિધિ, નંદીસૂત્ર, શ્રેયાંસનાથ ચરિત્ર, મુનિસુવ્રતસ્વામી ચરિત્ર, હરીશ્ચન્દ્ર કથાનક આદિ કથા ગ્રન્થો, સિદ્ધહેમ મધ્યમવૃત્તિ, હૈમ ધાતુપારાયણ, પાદ્મલલ્લહી નામમાલા, કુમાર સંભવ, આગમ, કાવ્ય, કોશ, વ્યાકરણ આદિ ગ્રન્થોનું સંપાદન, સંશોધન કરી પૂ૦ ગુરુદેવની સાથે દ્વાદશાર નયચક્ર ના સંપાદન સંશોધનમાં સંપૂર્ણ સાથ આપ્યો । શ્રુત વિસ્તૃત ઐતિહાસિક અને નૈયાયિક પદ્ધતિએ દ્વાદશાર નયચક્રની પ્રસ્તાવના લખી વિદ્વદ્જનોને મંત્રમુગ્ધ કર્યા છે ।

વક્તૃત્વશક્તિ સુન્દર, તત્ત્વજ્ઞાનની છળાવટ પળ સુન્દર, વૈરાગ્યમયી દેશના સંભલાવી અનેક આત્માઓને તાર્યા । જિનનાં પાવનમાર્ગે સંચરવા પ્રેર્યા ।

આવા વિશિષ્ટજ્ઞાની, ઉચ્ચ સંયમી, દીર્ઘ ચારિત્રી પૂ૦ પં૦ મહારાજ પૂ૦ આચાર્ય શ્રી૦ ભુવનતિલકસૂરીશ્વરજીનાં વરદહસ્તે પૂ૦ ઉપાધ્યાય મહારાજની સાથે સંગમનરેમાં સં૦ ૨૦૧૧ નાં વૈશાખ સુદ ૬ નાં દિને સ્મરિપદથી વિભૂષિત બન્યા૦

નૂતન આચાર્ય શ્રી૦ વિજય વિક્રમસૂરીશ્વરજી મહારાજ પાસે શ્રી૦ સંઘ અનેક મહત્વાકાંક્ષાઓ રાખે છે । પૂ૦ ગુરુદેવે જ્વલિત કરેલી જ્યોતને દિન પ્રતિદિન વધુ દેદીપ્યમાન થતી જોવાને ઈચ્છે છે ।

संसत्त-निज्जुत्ति

उसभाइवीरचरिमे, सुरासुरनमंसिए पणमिऊणं ।
संखेवउमहत्थं भणामि संसत्तनिज्जुत्तिं ॥ १ ॥
बीयाओ पुव्वाओ अग्गेणीया इमं सुअमुआरं ।
संसेइम-संमुच्छिम-जीवाणं जाणिऊणंगं ॥ २ ॥
समणेण संजमट्ठा, णाणादेसेसु विहरमाणेणं ।
भुज्जाभुज्जं निच्चं, नायव्वं सव्व देसेसु ॥ ३ ॥
कुसणाणि य चउसट्ठी, कूरे जाणाहिं एगतीसं तु ।
नव चेव पाणगाइं तीसं पुण खज्जया हुंति ॥ ४ ॥
जं जंमि देस भागे, अकप्पियं होइ जेण कालेण ।
वुच्छामि अन्नपाणे वि, कारणं सुत्तनिदिट्ठं ॥ ५ ॥
मगहेसु मगहसालीणं ओयणं उण्हयं हवइ भुज्जं ।
सीअलयं तु अभुज्जं कुंथुतसाणं सा जोणी ॥ ६ ॥
तेसिं तु तंदुलो [द] अं एगंतेण भवे अपिज्जं तु ।
पिंडालु पल्लंका परिवुत्था सा वि हु अभुज्जा ॥ ७ ॥
वालगा कोडिमित्ता, उरपरिसप्पा तहिं सुहुमदेहा ।
संमुच्छंति अणेगे, दुप्पिक्खा मंसचक्खूणं ॥ ८ ॥

तंमि य चेव यं देसे, जं उण्हं सालुअं हवइ भुज्जं ।
 सीयलंमि उ जलुआ, रसया मुच्छंति अ अणेगे ॥ ९ ॥
 सरिसवसागं मुग्गेहिं, मीसियं अंबिलेणं जं सिद्धं ।
 एगंतेण अभक्खं, तहिं मंडुक्का भवे सुहुमा ॥ १० ॥
 मासा मूलया सिद्धा, परिवुत्था संजयाण पडिसिद्धा ।
 मच्छा संमुच्छंती, रहरेणुसंठिआ बहवे ॥ ११ ॥
 सोवच्चल नालीआ जाता, तक्के छगणियाहिं सिद्धाओ ।
 परिवुत्थंमि य विविहा, सव्वे पंचिंदिया हुंति ॥ १२ ॥
 आमे तक्के सिद्धं, कुसुंभसागं अकप्पियं निच्चं ।
 बालसरिसा अणेगे, सप्पा संमुच्छिमा तत्थ ॥ १३ ॥
 जवसागरन्ननालं, परिवुत्थं नेव कप्पियं होइ ।
 संमुच्छंति अणेगे, मच्छं-जलूगासहस्साइं ॥ १४ ॥
 एगंतेण अपेयं, खीरं दुर [य] जाययं तहिं देसे ।
 संसेइम तत्थ जिया, मंडुक्कलिया य संबुक्का ॥ १५ ॥
 दहिअं तिरित्त वुत्थं अकप्पियं तं जलोअसंधायं ।
 गुलपाणियं अपेयं, पहरंमि गए तिहिं देसो ॥ १६ ॥
 मासोदगं अपेयं, अंडाउजीवसंभवो तत्थ ।
 जवपाणियं तु सेसाणिओ (?) उण्हतोयाणि ॥ १७ ॥
 एगंतेण अभक्खा, परिवुत्था मासपोलिया तत्थ ।

संमुच्छंति, -तओआ तहियं जीवा बहुविहा य ॥ १८ ॥
 आलग पिट्ठग गम्मा, मंडुकलिआ य रत्तिपरिवुत्था ।
 पुव्वहे सा कप्पइ अवरहे तंतुआ जीवा ॥ १९ ॥
 भक्खाय पंच रत्तं तु, मोअगीदेस (?) मंडले तंमि ।
 एगंतेण न कप्पइ, सीअल कुसणो अ कूरो अ ॥ २० ॥
 आयारे पडिसिद्धं, जीमंती सीअलं जइ उ भत्तं ।
 आयारपरिब्भट्ठो पाणवहकरो अ साहू अ ॥ २१ ॥
 मूलगलट्ठा-वत्थु आ तउ संसज्जए मुहुत्तेण ।
 न हु मूलगसंपत्तं, कंदफलाइं तु संसत्ते ॥ २२ ॥
 सव्वं तिलकय आमग-गोरसमीसं तु रत्तिपज्जुसियं ।
 लट्ठा सीईभूआ, संसज्जइ सा मुहुत्तेण ॥ २३ ॥
 अंबखलगत्तिकयं, पत्तेयं मंति रत्तकालियं (?) ।
 विज्जल-पण्ठ-पूइं, सइमुहाई सुसंसज्जे ॥ २४ ॥
 एवं भुज्जं पेज्जं मगहाविसए तए समासओ भणियं ।
 मगहोवि य नायव्वो, जाव कलिंगाओ नेपालो ॥ २५ ॥
 दविडंधयाण वासो, निय निय देसमंडले पत्ता ।
 पाणाणि य भक्खाणि य, नायव्वाइं पयत्तेण ॥ २६ ॥
 पूरिय कुडय कुसुंभा, कुंभाडिया अग्गि सिद्धका माई ।
 एसा निगोअ जोणी परिवुत्था होइ हु अभक्खा ॥ २७ ॥

कुइव-तंदुल-उदयं, कूरं तह पंचरत्ति परिवुत्थे ।
 एगंतेण अपेयं, जलचर चाइं जायंति ॥ २८ ॥
 पूरिय मंडुकलिया, मासा चवला य सीयला जाया ।
 हुंति अभक्खा कुंथू, भक्खिमाय मसगाण सा जोणी ॥ २९ ॥
 कुइव-तंदुल-उदयं, कूरं तह पंच रत्तिपरिवुत्थं ।
 एगंतेण अपेयं, बहुविहसत्ताण सा जोणी ॥ ३० ॥
 गुलपाणयं तु पेयं, मझह्वे घित्तिरिंदि पाणं चे ।
 सेसकालमपेयं, सेसाणि य जाइं पाणाइं ॥ ३१ ॥
 आमीर सुरट्ठाए, कुडगोछेलीय तक्क सिद्धोओ ।
 एगंतेण अभक्खो, सीओ उण्हो अ सलिलेण ॥ ३२ ॥
 संमुच्छंति निओआ, तसा य पंचिंदिया अणेगविहाणी य ।
 सुहुमा जाईहिं दिट्ठा तज्जोणीआ य बहुजीवा ॥ ३३ ॥
 स्वरणं कंदो मासेहिं मीसिओ एगरत्ति परिवुत्थो ।
 एगंतेण अभक्खो, तस्सणिउ तत्थ मंडुक्का ॥ ३४ ॥
 [तसा निगोया य मंडुक्का]
 छागलतक्केसिद्धो, छगणेहिं किन्दुकंगुओ जुओ ।
 बिल्लकरिल्लुम्मीसो, परिवुत्थो तत्थ बहुउरगा ॥ ३५ ॥
 पललेणमूलकंदा, अकप्पियसिद्धयावि इ निच्चंपि ।
 सत्तुकुसणाय वज्जा, सुरट्ठआमीरमज्झंमि ॥ ३६ ॥

चउहिं पयोरहिं सया, न कप्पई कंगुओ तहिं देसे ।
जो अजयविलसिद्धो, तत्थ इमावन्निया जोणी ॥ ३७ ॥

[अंबीलो मिसीद्धो]

उन्हे संमुच्छंति निओअगोजीवा अणेगसंठाणा (?) ।
सीयलंमि य मच्छा, रहरेणूसंठिया बहवे ॥ ३८ ॥
छामलत्तके सिद्धो, कंगुओ खायरेहिं कट्टेहिं ।
उन्हे निओअजीवा, सीअलए तंतुआ जीवा ॥ ३९ ॥
तक्कंबिलं मिसिद्धो, मासुल्लणपयरपलल मीसंमि ।
उन्हंमि तसा जीवा, सीयलए हु निओआ ॥ ४० ॥
माहिसत्तक्के छगणंमि, सिद्धओ तत्थ कंगुओ होई ।
संमुच्छंति अणेगे, सीअलए तंतुया जीवा ॥ ४१ ॥
वल्लीपत्ते तिप्पंमि, सिद्धए उन्हयंमि उरणिआ ।
उप्पज्जंति अणेगा, सीअलए किन्हया जीवा ॥ ४२ ॥
अंबिल सिद्ध बिराली, एगंतेणेव सावि पडिसिद्धा ।
उन्हंमि तसा जीवा, निओयजीवा य सीअए ॥ ४३ ॥
छागलत्तक्के सिद्धा, एगंतेणं च सावि पडिसिद्धा ।
तिलमासल्लणमीसा निगो [न] पंचिंदिया कुंधू ॥ ४४ ॥
डोडीकीरल्लकोहलसमगं वज्जिज्ज वच्छसंजोगे ।
भज्जिअ डोहीकंकोडजोगए एसि नियमेणं ॥ ४५ ॥

नालियरजलं कप्पूर, मीसिअं तत्थ आसिविसजीवा ।
 वत्थूल्ल च्छाया झुट्ठिड्ड, दहि अइसुहुम वच्छे अ (?) ॥ ४६ ॥
 नवझुट्ठिउट्ठि दुद्ध, गारियामीस नवरं ।
 अंतोमुहुत्तमुवरिं, तसाण जीवाणमुप्पत्ती ॥ ४७ ॥
 तज्जाय उट्ठियाए, नवदिण संसत्तयं तु गोदुद्धं ।
 अंतोमुहुत्तमुवरिं, तसाण जीवाणमुप्पत्ति ॥ ४८ ॥
 पुंनोसालीपुरओ, असंठि उ होई तिन्निवि य कूरा ।
 परिहरिअव्वा निच्चं, सीअलए तंतुया जीवा ॥ ४९ ॥
 छागलतक्के सिद्धो, कुंगुओ खायेरहिं कट्ठेहिं ।
 तिलमासल्लणमीसो, निओअ पंचिदिआ कुंथू ॥ ५० ॥
 निगंथाणामभक्खं, मूलगसागं तु रत्ति परिवुत्थं ।
 कुंथु तत्थ निओआ, उप्पज्जंती बहु अ जीवा ॥ ५१ ॥

[तस्मा य निगोया]

मासावि य परिवुत्था, एगंतेणेव हुंति अभक्खा ।
 हुंति हु तंतुआजीवा, निओअ पंचिदिया तत्थ ॥ ५२ ॥
 स तु अभक्खाभक्खा, परिवुत्था जे सुरट्ठविसयंमि ।
 पोलाभहुकुक्कडिया, पंचिदिअजीयजोणीसा ॥ ५३ ॥
 एगं जामं भक्खा य, पूरिका कुंथू वा भवे पच्छा ।
 एगंतेण अभक्खा, परिवुत्था मासपोअलिआ ॥ ५४ ॥

उप्पज्जंति निओआ, जीवा पंचिदिया बहुविहा य ।
 दुवहेसु हसे मोअगेसु, परिवुत्थेसु तहिं देसे ॥ ५५ ॥
 गोभत्त खाइयाणं, गोणीणं गोरसेणं जं मीसं ।
 संसज्जइ रसएहिं खणेण बालगासरीसेहिं ॥ ५६ ॥
 सव्वेसु वि देसेसु, परिवसिआई अकप्पणिज्जाइं ।
 असणं पाणं [१] भक्खं, नाणाजीवाण जोणी सा ॥ ५७ ॥
 सव्वेसु वि देसेसु, सव्वेसुवि चेव तह य कालेसु ।
 कुसणेसु आमगोरस, - जुत्तेसु निओअ पंचिदी ॥ ५८ ॥
 जो परिवुत्थं भुंजइ, एगयरं चेव दुविहमाहारं ।
 सो बहुविहजीवाणं करेइ अंतं अयाणंतो ॥ ५९ ॥
 अंकुल्लघाणियाए, बीयालट्ठीइ जो अ इक्खुरसो ।
 मच्छा संमुच्छंती तक्कालं सव्वदेसेसु ॥ ६० ॥
 चउजोअण जलही, पच्चासन्ना य हुंति जे देसा ।
 उप्पन्नंमि य कज्जे घट्ठेण जलं तु छाणिज्जा ॥ ६१ ॥
 संसत्ता निज्जुत्ती, एसा साहूहिं चेव पढियव्वा ।
 अत्थो पुण सट्ठेहिं, विसोअव्वो साहुपासाओ ॥ ६२ ॥
 जो ताही पडिवत्ती, नाणादेसेसु सुत्तभणिणं ।
 सो संजमं अविकलं, करेइ साहू परिहरंतो ॥ ६३ ॥

—:❀:—

निवेदन

यह ग्रन्थ परमपूज्य अपार्थिव ज्योतिर्धर बहुश्रुत स्वर्गस्थ आचार्य भगवंत श्रीमद्विजय लब्धिसूरीश्वरजी महाराज के परम अंतेवासी शिष्यरत्न प० पू० उपाध्याय श्री जयंत विजयजी गणिवर तथा प० पू० पंन्यास प्रवर श्री विक्रमविजयजी गणिवर के आचार्यपद प्रदान के निमित्त से प्रकाशित किया गया है।

इस ग्रन्थ की छपाई के लिए पं० पू० पंन्यास प्रवर श्री नवीन विजयजी गणिवर के शिष्य रत्न प० पू० मुनि प्रवर श्री हिरण्यप्रभ विजयजीस० के सदुपदेश से आर्थिक सहायता प्राप्त हुई है।

इस श्रुतोपसाधन के प्रकाशनार्थ उक्त मुनिवर से हमें जो सहायता मिली है, उसके लिए हम आभारी हैं।

इस प्रकाशन में हमें जिन-जिन व्यक्तियों से प्रत्यक्ष अथवा परोक्ष सहायता मिली है, उन सबको हम धन्यवाद करते हैं।

श्री लब्धिसूरीश्वरजी स्मारक
संस्कार केन्द्र बम्बई-४

}

‘विक्रम शिशु’
संस्थापक